

Ερρίκο Μαλατέστα, Η ιδιοκτησία

☰ Κατηγορία: **Αναρχική Θεωρία**

Οι αντίπαλοί μας, ιδιοτελείς υπερασπιστές του συστήματος, συνηθίζουν να λένε, προκειμένου να υπερασπίσουν το δικαίωμα στην ατομική ιδιοκτησία, ότι αυτό αποτελεί συνθήκη και εγγύηση της ελευθερίας.

Συμφωνούμε μαζί τους. Μήπως διαρκώς δεν επαναλαμβάνουμε ότι ο φτωχός είναι δούλος;

Τότε, γιατί είναι αντίπαλοι μας; Ο λόγος είναι σαφής και συνίσταται στο ότι, στην πραγματικότητα, η ιδιοκτησία την οποία υπερασπίζονται είναι η καπιταλιστική ιδιοκτησία, δηλαδή ιδιοκτησία η οποία επιτρέπει σε ορισμένους να ζουν από την εργασία των άλλων, και η οποία, επομένως, προϋποθέτει μια τάξη απόκληρων, ακτημόνων, αναγκασμένων να πωλούν στους ιδιοκτήτες την εργατική τους δύναμη λιγότερο από όσο αξίζει.

Ο κύριος λόγος της βάρβαρης εκμετάλλευσης της φύσης, αλλά και των δεινών των εργατών, των ανταγωνισμών και των κοινωνικών αγώνων, είναι το δικαίωμα στην ιδιοκτησία, που παρέχει στους ιδιοκτήτες της γης, των πρώτων υλών και όλων των μέσων παραγωγής τη δυνατότητα να εκμεταλλεύονται την εργασία των άλλων και να οργανώνουν την παραγωγή όχι χάριν της ευημερίας του συνόλου, αλλά για να εξασφαλίσουν ένα μέγιστο κέρδος στον εαυτό τους. Η ιδιοκτησία συνεπώς πρέπει να

καταργηθεί. Η αρχή χάριν της οποίας πρέπει να παλέψουμε, και ως προς την οποία δεν μπορούμε να συμβιβασθούμε, είτε νικήσουμε είτε ηττηθούμε, είναι ότι όλοι πρέπει να κατέχουν τα μέσα παραγωγής, προκειμένου να εργάζονται χωρίς να υποτάσσονται στην καπιταλιστική εκμετάλλευση, μικρή ή μεγάλη.

Η κατάργηση της ατομικής ιδιοκτησίας, με την κυριολεκτική σημασία της λέξης, θα έρθει, εάν έρθει, από την πίεση των περιστάσεων, από τα απτά πλεονεκτήματα της κομμουνιστικής διεύθυνσης και από το αναπτυσσόμενο πνεύμα αδελφοσύνης. Αλλά εκείνο που πρέπει να καταστραφεί αμέσως, ακόμη και βιαίως εάν χρειασθεί, είναι η καπιταλιστική ιδιοκτησία, το γεγονός δηλαδή ότι λίγοι ελέγχουν τον φυσικό πλούτο και τα εργαλεία παραγωγής, και μπορούν να υποχρεώνουν τους άλλους να εργάζονται γι' αυτούς. Ένας επιβεβλημένος κομμουνισμός θα ήταν η απεχθέστερη τυραννία που θα μπορούσε να συλλάβει ο ανθρώπινος νους. Ο δε ελεύθερος

απομονωμένοι εργάτες θα θεωρήσουν βολικότερο να συνδεθούν με άλλους, εντασσόμενοι εκουσίως σε κάποια από τις υπάρχουσες κοινότητες. Η καταστροφή των τίτλων ιδιοκτησίας δεν θα έβλαπτε τον ανεξάρτητο εργάτη, του οποίου ο πραγματικός τίτλος είναι η ικανότητά του και η εργασία την οποία επιτελεί. Αυτό που μας ενδιαφέρει είναι η καταστροφή των τίτλων των ιδιοκτητών, οι οποίοι εκμεταλλεύονται την εργασία των άλλων και, προ πάντων, η απαλλοτρίωσή τους για να περιέλθουν όντως η γη, τα κτήρια, τα εργοστάσια και όλα τα μέσα παραγωγής σε εκείνους οι οποίοι επιτελούν την εργασία. Είναι αυτονόητο ότι οι πρώην ιδιοκτήτες δεν θα έχουν παρά να συμμετέχουν στην παραγωγή, με όποιον τρόπο μπορούν, για να θεωρούνται ίσοι με όλους τους άλλους εργάτες.

Η ιδιοκτησία [κατά την επαναστατική περίοδο] πρέπει να είναι ατομική ή συλλογική; Και η κολεκτίβα, η οποία θα έχει στη διάθεσή της τα

περιοχές, συνδυαζόμενα και τροποποιούμενα μέχρις ότου η εμπειρία δείξει ποια μορφή ή μορφές είναι η καταλληλότερη ή οι καταλληλότερες. Εν τω μεταξύ... η ανάγκη να μην διακοπεί η παραγωγή και η αδυναμία αναστολής της κατανάλωσης των αναγκαίων προς το ζην θα καταστήσουν απαραίτητη τη λήψη αποφάσεων για τη συνέχιση της καθημερινής ζωής παράλληλα με τη συνέχιση της απαλλοτρίωσης. Θα πρέπει να κάνουμε ό,τι καλύτερο μπορούμε, στο μέτρο δε που θα εμποδίζεται η δημιουργία και η εδραίωση νέων προνομίων, θα υπάρχει χρόνος για να βρεθούν οι καλύτερες λύσεις. Ποια είναι κατά τη γνώμη μου η καλύτερη λύση την οποία θα έπρεπε κανείς να προσπαθεί να προσεγγίσει; Χαρακτηρίζω τον εαυτό μου κομμουνιστή, διότι ο κομμουνισμός μου φαίνεται ότι είναι το ιδανικό το οποίο πρέπει να επιδιώκει η ανθρωπότητα, καθώς η αγάπη μεταξύ των ανθρώπων και η αφθονία των αγαθών θα τους απαλλάξουν από το φόβο της

πείνας, καταστρέφοντας έτσι το μείζον εμπόδιο για την αδελφοσύνη τους.

Αλλά, πραγματικά, πολύ σημαντικότερα και από τις πρακτικές μορφές οργάνωσης, οι οποίες πρέπει αναπόφευκτα να εναρμονισθούν με τις συνθήκες και οι οποίες θα βρίσκονται σε μια διαρκή κατάσταση αλλαγής, είναι το πνεύμα από το οποίο θα εμφορούνται οι οργανώσεις αυτές και η μέθοδος που θα χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία τους· το πλέον σημαντικό, πιστεύω, είναι ότι θα πρέπει να κατευθύνονται από το πνεύμα της δικαιοσύνης και την επιθυμία του γενικού καλού, και ότι θα πρέπει να επιτυγχάνουν τους σκοπούς τους πάντοτε ελευθέρως κι εθελουσίως.

Εάν όντως υπάρχει ελευθερία και πνεύμα αδελφοσύνης, τότε όλες οι λύσεις θα έχουν τον ίδιο στόχο, της χειραφέτησης και της διαφώτισης του ανθρώπου, και θα καταλήξουν να εναρμονισθούν δια της συγχωνεύσεως. Εάν,

αντιθέτως, δεν υπάρχει ελευθερία και η επιθυμία για το καλό όλων απουσιάζει, η όποια μορφή οργάνωσης δεν μπορεί παρά να έχει ως αποτέλεσμα την αδικία, την εκμετάλλευση και τον δεσποτισμό.